

Byla C-432/05

**Unibet (London) Ltd
ir
Unibet (International) Ltd
prieš
Justitiekanslern**

(*Högsta domstolen* prašymas
priimti prejudicinį sprendimą)

„Teisminės gynybos principas — Nacionalinės teisės aktai, nenumatantys atskiro ieškinio, skirto ginčyti nacionalinės nuostatos atitiktį Bendrijos teisei — Proceso autonomija — Lygiavertiškumo ir veiksmingumo principai — Laikinoji apsauga“

Generalinės advokatės E. Sharpston išvada, pateikta 2006 m. lapkričio 30 d. . . I - 2275
2007 m. kovo 13 d. Teisingumo Teismo (didžioji kolegija) sprendimas . . . I - 2301

Sprendimo santrauka

1. *Bendrijos teisė — Principai — Teisė į veiksmingą teisminę gynybą (Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis)*

2. *Bendrijos teisė — Tiesioginis veikimas — Asmens teisės — Nacionalinių teismų vykdoma apsauga*
(EB 10 straipsnis)

3. *Bendrijos teisė — Principai — Teisė į veiksmingą teisminę gynybą*

4. *Bendrijos teisė — Principai — Teisė į veiksmingą teisminę gynybą*

1. Veiksmingos teisminės gynybos principas yra bendrasis Bendrijos teisės principas, kylantis iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, įtvirtintas Europos žmogaus teisių konvencijos 6 ir 13 straipsniuose ir dar kartą patvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje.

(žr. 37 punktą)

2. Valstybių narių teismai, vadovaudamiesi EB 10 straipsnyje įtvirtintu bendradarbiavimo principu, turi užtikrinti iš Bendrijos teisės kylančių asmenų teisių teisminę gynybą. Nesant šį klausimą reglamentuojančių Bendrijos teisės aktų, kiekviena valstybė narė savo nacionalinėje teisinėje sistemoje turi paskirti kompetentingus teismus ir nustatyti ieškinių, skirtų užtikrinti iš Bendrijos teisės kylančių asmenų teisių apsaugą, procesines taisykles.

Iš tikrųjų, nors EB sutartis įtvirtino tam tikrą skaičių tiesioginių ieškinių, kuriuos privatus asmenys prirėkęs gali pareikšti Bendrijos teisme, ji nesiekė Bendrijos teisės laikymosi tikslu sukurti nacionaliniuose teismuose įgyvendinamų papildomų teisinių priemonių be tų, kurios jau įtvirtintos nacionalinėje teisėje. Kitaip būtų tik tuo atveju, jei iš nagrinėjamos nacionalinės teisinės sistemos organizavimo būtų matyti, kad nėra jokių gynybos priemonių, leidžiančių, kad ir netiesiogiai, užtikrinti iš Bendrijos teisės kylančių asmenų teisių laikymąsi. Taigi nors asmens teisė ir suinteresuotumas kreiptis į teismą iš esmės nustatomi pagal nacionalinę teisę, pagal Bendrijos teisę vis dėlto reikalaujama, kad nacionalinės teisės aktai nepažeistų teisės į veiksmingą teisminę gynybą. Valstybės narės turi numatyti teisių gynimo priemonių ir procedūrų sistemą, leidžiančią užtikrinti šios teisės laikymąsi.

Šiuo atžvilgiu ieškiniams, skirtiems užtikrinti iš Bendrijos teisės kylančių as-

menų teisių apsaugą, taikomos procesinės taisyklės negali būti mažiau palankios už taikomas panašioms nacionaline teise grindžiamiems ieškiniams (lygiavertiškumo principas) ir dėl jų Bendrijos teisėje nustatytų teisių įgyvendinimas neturi tapti praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas (veiksmingumo principas). Kiekvieną atvejį, kai kyla nacionalinės procesinės taisyklės veiksmingumo klausimas, reikia nagrinėti atsižvelgiant į šios taisyklės svarbą visam procesui, į proceso eigą ir ypatumus įvairiuose nacionaliniuose teismuose. Be to, nacionaliniai teismai, kiek tai yra įmanoma, turi aiškinti juose pareikštiems ieškiniams taikomas procesines taisykles taip, kad šios taisyklės būtų taikomos, prisidedant prie tikslo užtikrinti iš Bendrijos teisės kylančių asmenų teisių veiksmingą teisminę gynybą.

(žr. 38–44, 54 punktus)

priemonės, kurios nėra mažiau palankios už reglamentuojančias panašius nacionaline teise pagrįstus ieškinius, leidžia įvertinti šią atitiktį kaip išankstinį klausimą, tačiau tai turi patikrinti nacionalinis teismas.

Veiksminga teisminė gynyba nėra užtikrinama, jeigu vienintelė teisinė priemonė ginčyti nagrinėjamų nacionalinių nuostatų atitiktį Bendrijos teisei yra suinteresuotojo asmens vertimas išprovokuoti administracines ar baudžiamąsias procedūras ir užsitraukti galimas iš jų išplaukiančias sankcijas.

(žr. 61, 64, 65 punktus, rezoliucinės dalies 1 punktą)

3. Bendrijos teisės asmenims suteiktų teisių veiksmingos teisminės gynybos principas turi būti aiškinamas kaip nereikalaujantis valstybės narės teisėje numatyti atskiros ieškinių rūšies, kurios pagrindinis dalykas būtų nacionalinės teisės nuostatų atitikties Bendrijos teisei nagrinėjimas, jeigu kitos veiksmingos teisinės
4. Bendrijos teisės asmenims suteiktų teisių veiksmingos teisminės gynybos principas turi būti aiškinamas kaip reikalaujantis valstybės narės teisėje numatyti galimybę taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kol kompetentingas teismas nuspręs dėl nacionalinės teisės nuostatų atitikties Bendrijos teisei, jeigu taikyti šias prie-

mones yra būtina siekiant užtikrinti visišką būsimo teismo sprendimo dėl šių teisių buvimo veiksmingumą.

Jeigu, remiantis nacionaline teise, taikoma laikantis Bendrijos teisės reikalavimų, ieškinio, skirto užtikrinti iš Bendrijos teisės kylančių asmenų teisių gerbimą, priimtumas nėra akivaizdus, veiksmingos teisminės gynybos principas reikalauja, kad nacionalinis teismas vis dėlto galėtų nuo to momento taikyti minėtų teisių gerbimui užtikrinti būtinas laikinąsias apsaugos priemones. Vis dėlto Bendrijos teisės asmenims suteiktų teisių veiksmingos teisminės gynybos principas nereikalauja valstybės narės teisėje numatyti kompetentingam nacionaliniam teismui galimybės taikyti laikinąsias apsaugos priemones tuo atveju, kai ieškinys yra nepriimtinas pagal šios valstybės narės teisę tiek, kiek Bendrijos teisė nekvestionuoja šio nepriimtumo.

Kilus abejonų dėl nacionalinių nuostatų atitikties Bendrijos teisei, galimos laikinosios apsaugos priemonės, sustabdančios minėtų nuostatų taikymą, kol kompetentingas teismas nuspręs dėl jų atitikties Bendrijos teisei, taikomos vadovaujantis šio teismo taikytinos nacionalinės teisės nustatytais kriterijais, jeigu šie kriterijai nėra mažiau palankūs už taikomus panašioms nacionaline teise grindžiamiems prašymams ir dėl jų šių teisių laikinoji teisminė gynyba netampa praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga.

Iš tikrųjų nesant nagrinėjama klausimą reglamentuojančių Bendrijos teisės aktų, kiekvienos valstybės narės teisė turi nustatyti laikinųjų apsaugos priemonių, skirtų užtikrinti iš Bendrijos teisės kylančių asmenų teisių gynybą, taikymo sąlygas.

(žr. 72, 73, 77, 80, 83 punktus, rezoliucinės dalies 2, 3 punktus)